

ritualem; licet parentes ita designando, et parochus admittendo peccent contra concilium Tridentinum. Prima pars, quod inter plures tenentes, soli designati contrahant cognationem, est certa, textu expresso concilii Tridentini cit., sess. 24, de *Reform. matrim.*, cap. II, ibi: « Parochus antequam ad conferendum baptismum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; et eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, et in libro eorum nomina describat, doceatque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alii ultra designatos tetigerint baptizatum, cognationem spiritualem nullatenus contrahant. » (ADNOTATIO LXXXIV.)

21. *Si vero plures quam duo fuerint designati, omnes eam contrahunt.* — Altera pars, quod, si plures quam duo designati sint, omnes cognationem contrahant, docetur a Navarro, in *Manual.*, cap. xxii, n. 39; Sanchez, lib. VII, disp. 57, n. 13 et 14; Engel, h. t., n. 4; Zesio, h. t., n. 7 et aliis, arg. c. fin., h. t., n. 6; ibi: « Si tamen plures accesserint, spiritualis cognatio inde contrahitur matrimonia contrahenda impediens, et etiam post contracta dissolvens. » Nec obstat concilium Tridentinum, loc. cit., plures quam duos fieri patrilinos prohibens, et cognationem annullans, si plures tetigerint. Nam contra est, quod, licet concilium ibidem plures quam duos fieri patrilinos prohibuerit, tamen absolute et indistincte non irritavit eorum factum, et inde consurgentem cognationem, cum tantum nullum dixerit cognationem plurium illorum, qui non designati tangant infantem; ergo a sensu contrario, si plures designati tangant, contrahunt cognationem juxta dispositionem juris antiqui, cit. c. fin., h. t., n. 6, non obstante Tridentina prohibitionem de pluribus designantis; « quia multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem, » c. *Ad Apostolicam*. 16. de *Regul.*

22. *Patrini etiam in privato baptismo contrahunt cognationem spiritualem.* — Resp. IV. Patrini non tantum in baptismo solemniter, sed etiam privatim, ac in necessitate collato contrahunt cognationem spiritualem. Pontius, lib. VII, cap. XL, n. 5; Coninck, disp. 32, n. 39; Layman, lib. V, tr. 2, cap. IX, n. 9, et alii contra Sanchez. Probatum conclusio per jura et rationes num. 14. allegatas.

23. *Etiam per procuratorem tenens infantem, contrahit cognationem spiritualem, et non procurator.* — Resp. V. Si quis suo nomine per tertium, procuratorem nempe vel legatum in sacro baptismo, vel confirmatione infantem tenet (prout fieri posse, praxis et consuetudo optima legum interpret ostendit non substitutus procurator, sed principalis, cujus nomine procurator infantem levat, cognationem spiritualem contrahit. Pontius, lib. VII, cap. xxxix, n. 10; Barbosa, de *Offic. et Potest. episc. Allegat.*, 30, n. 50; Coninck, disp. 42, n. 40 et alii contra Sanchez, lib. VII, disp. 59, n. 4. Ratio est, « tum quia quod quis facit per alium, perinde est, ac si faciat per se ipsum, » c. *Qui facit*. 72. de *Reg. jur.* in 6; tum quia juxta concilium Tridentinum, loc. cit., soli per parentes designati ad hoc munus contrahunt cognationem spiritualem; sed soli principales ab his designantur et rogantur, et non procuratores; ergo. Confirmatur a simili in matrimonio; ubi non procurator, sed principalis, ejus nomine hic contrahit, evadit conjux, et contrahit obligationem conjugis; ergo. Accedunt pro conclusione plures decisiones Rotæ, de quibus, loc. cit., testatur Barbosa ac etiam declarationes cardinalium apud Pontium, loc. cit., inter quas prima ita sonat: « Baptizatum de baptismo suscipiant. Procurator non contrahit cognationem sibi, sed mandanti. Hinc est, quod unus et alter, qui sit procurator mulieris, baptizatum de sacro fonte suscipere possunt: sed non duo viri, vel duæ mulieres; unusquisque tamen proprio nomine, vir loco mulieris, vel mulier loco viri. » Altera sequentis est tenoris: « Qui levat, aut tenet procuratorio nomine nullam contrahit cognationem spiritualem. »

Nec obstat conclusioni, quod in sacris canonibus semper dicatur, « tenens, suscipiens, levans etc. » et non alius contrahit etc., sed hi termini non verificantur in principali per procuratorem tenente; ergo. Resp. canones intelligendos esse in sensu morali vel physico, per se nempe, vel per alium, arg. cit. c. *Qui de Reg. jur.* in 6.

24. *Plures requiruntur conditiones ad hoc, ut patrinus in baptismo, vel confirmatione cognationem spiritualem contrahat. De I et II. Remissive.* — Quæritur V. Quæ conditiones requirantur ad hoc, ut patrinus in baptismo, vel confirmatione cognationem spiritualem contrahat? Et quæ sit obligatio patrini? Resp. Plures requiri conditiones: Patet in-

ductione. Nam I. Requiritur, ut sacramentum sit validum, per dicta n. 13. II. Ut tunc conferatur, quando patrinus assistit et tenet, per dicta n. 17.

25. III. *Ut sit designatus a parentibus, et habeat intentionem exercendi munus patrini.* — III. Requiritur, ut a parentibus, vel aliis, quorum interest, quis designetur ad hoc munus, designatusque habeat intentionem et animum vere obeundi munus patrini, ut proinde illi, qui tempore baptismi, vel confirmationis baptizandum vel confirmandum, commoditatis, aut servitii causa, aut ex alia ratione tenent, vel tangunt, cognationem nullatenus contrahant. Sporer, p. 4, cap. I, sect. 1, n. 93; Sanchez, lib. VII, disp. 58, n. 7; Abbas, in c. II, h. t., n. 4 et alii, alias sæpe obstetrices fierent patrinx in baptismo, et ob copiam populi tangentes confirmandum essent patrini, quod est absurdum, consequenter vitandum, arg. I. *Nam absurdum*. ff. de *Bon. libert.*

26. IV. *Ut baptizandum vel confirmandum per se, vel per alium physice teneat: et quomodo?* — IV. Requiritur, ut, dum actu baptizatur infans, patrinus eundem per se, vel per procuratorem vere physice teneat, vel tangat, aut saltem immediate e manibus sacerdotis baptizantis recipiat; ubi habetur consuetudo, quod sub actuali baptismo solus sacerdos infantem teneat, ut proin non sufficiat sola assistentia: nec sufficiat, quod mediate e manibus sacerdotis baptizantis, vel e fonte levat, dum nempe sacerdos puerum tradit obstetrici v. g. et hæc patrino, Sanchez, lib. VII, disp. 56; Sporer, loc. cit., n. 94; Perez, disp. 29, sect. 4; Pirhing, h. t., n. 37, cum communi aliorum. Ratio est, quia canones, h. t., et cau. 30, q. 1 et 3, volunt, ut patrinus baptizandum, vel confirmandum teneat, tangat, levat, suscipiat, etc., quæ verba secundum propriam significationem (in qua utique accipienda sunt arg. I. *Non aliter*. ff. de *Legat.* 3.) omnino requirunt tactum physicum. Accedit declaratio cardinalium, quam allegat Sporer, loc. cit., et alii. (ADNOTATIO LXXXV.)

27. V. *Ut patrinus in confirmatione sit prius ipse confirmatus.* — V. Requiritur, ut patrinus in confirmatione sit ipse prius confirmatus, Jacob. Pignatelli, tom. I, consult. 10; Sanchez, lib. VII, disp. 60, n. 20 cum communi aliorum, pro quibus stat declaratio cardinalium in una licen. 13 junii 1654. ubi declaravit, « non confirmatum non con-

trahere cognationem spiritualem, » facit etiam pro hoc Pontificale Romanum, p. 1, tit. 1. de *Confirmat.*, ibi: « Nullus, qui non est confirmatus, potest esse in confirmatione patrinus. » Habetur etiam clare statutum in jure, can. *In Baptismo*. 102. dist. 4. de *Consecrat.* ibi: « In baptismo, vel in chrismate non potest alium suscipere in filiolum, qui non est ipse baptizatus, vel confirmatus. »

28. VI. *In baptismo autem sit ipse baptizatus.* — VI. Requiritur, ut patrinus in baptismo sit ipse baptizatus, consequenter infidelis cognationem spiritualem non contrahat. Sanchez, lib. VII, disp. 60, n. 7; Joan. Andreas, in c. I, h. t., in 6 et ibi Ancharanus, n. 1, cum communi theologorum et canonistarum, arg. cit. can. *In baptismo*. Ratio est, quia cognatio spiritualis descendit ex lege ecclesiastica, cui infidelis non est subjectus.

29. *Obligatio patrini, quæ?* — Resp. II. Obligatio patrini est curare, ut filius ipsius spiritualis in doctrina et vita catholica instruat, et educetur nisi aliunde a parentibus v. g. id fiat. Patet ex can. *Vos ante*. 105. de *Consecrat.* dist. 4. ibi: « Vos ante omnia tam mulieres, quam viros, qui filios in baptismo suscepistis, moneo, ut vos cognoscatis fidejussores apud Deum extitisse pro illis, quos visi estis de sacro fonte suscipere. Ideoque semper eos admonete, ut castitatem custodiant, justitiam diligant, charitatem teneant, etc. Ante omnia symbolum, et orationem dominicam, et vos ipsi tenete, et illis, quos suscepistis de sacro ostendite. »

30. *Parens in baptismo solemniter absque ulla necessitate levans proprium infantem nullam contrahit cognationem spiritualem.* — Quæritur VI. An parens in solemniter baptismo levans proprium infantem e sacro fonte contrahat cognationem spiritualem, consequenter exinde privetur jure petendi et reddendi debitum conjugale? Resp. Negative. Coninck, disp. 34, dub. 8, a n. 66; Ancharanus, in c. *Si vir*, 2, h. t., et ibi Glossa, §. *Debitum*, et alii contra Sanchez, lib. IX, disp. 26, n. 7, cit. et alios. Probatum ex cit. c. *Si vir*, 2, h. t. ubi Papa archiepiscopo Salernitano interroganti: « an separari debeant, si vir aut mulier scienter aut ignoranter filium suum de sacro fonte susceperit? Respondit: Nobis videtur, quod sive ex ignorantia, sive ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem se-

parandi; nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint indici; quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus. » Ex quo textu aperte patet, desiderare quidem ecclesiam, ut tales conjuges a debito abstineant, non vero precipere, sed permittere, ut reddere et petere possint debitum, hoc ipso quod dicat « alter alteri non debet subtrahere debitum. » Hinc procedit conclusio, etsi ex fraude aut malitia assistat.

31. *Solvitur instantia.* — Nec obstant ultima verba, « si ex malitia, eis fraus non debet patrocinari aut dolus; » quia per hæc verba non probatur obligatio illud reddendi in casu, quo quis solemniter levat e baptismo proprium infantem eo fine, ut inde contrahat cognationem spiritualem, consequenter immunis fiat ab obligatione reddendi debitum conjugali uxori, quam forsitan aversatur, prout contingit in casu, de quo can. *Dictum.* 4, cau. 30, q. 4.

32. Objicies can. 1. c. *Si quis.* 2. c. *Nosse.* 3. caus. 30. q. 1. ubi expresse habetur, tales conjuges contrahere cognationem spiritualem, et privari jure debiti. Resp. Per hos canones probari, jure antiquo ita fuisse constitutum. Cui tamen derogatum est jure novo c. *Si vir.* 2. h. t. quod præ illo observandum est per ea, quæ de juris correctione diximus lib. I, tit. II, § 19. a n. 490. (ADNOTATIONES LXXXVI et LXXXVII.)

TITULUS XII.

De cognatione legali.

1. *Ratio continuationis.* — Altera cognationis species est legalis, ideo sic dicta, quia primitus a legibus inventa, l. *Adoptionis.* 14. ff. *de Ritu nupt.* et § 1. ac 2. *Instit. de Nupt.*, ac postea per canones recepta est, c. un. h. t., et can. 1, dist. 30, q. 3. Quoniam vero cognatio hæc ex adoptione provenit juxta dicenda; prius breviter de adoptione videndum est. Hinc

2. *Adoptio, quid, et quotuplex? Arrogatio, quid?* — Queritur I. Quid, et quotuplex sit adoptio? de quibus? et quomodo fieri possit? merito præmittitur hæc quæstio, ut se-

quens pro hac rubrica proprie faciens melius intelligatur. Resp. I. Adoptio secundum D. Thomam in 4, dist. 42, q. 2, a. 1, et communem aliorum est actus legitimus, per quem is, qui natura filius non est, in adoptantis filium aut nepotem assumitur. Dividitur in perfectam, quæ etiam arrogatio dicitur, et minus perfectam, quæ adoptio simplex, et in species vocatur, l. 1. ff. *de Adoption. Perfecta*, seu *Arrogatio* est, qua persona extranea, sui juris existens, auctoritate seu rescripto principis ita assumitur in filium aut nepotem, ut transeat in potestatem et familiam adoptantis, fiatque hæres ipsius necessarius, arg. § 1. *Instit. de Adopt. et l. II, C. eod. Adoptio imperfecta*, seu *Adoptio in specie* (quæ etiam simplex nominatur) est, qua persona extranea, quæ nondum sui juris, sed adhuc sub patris, vel avi potestate constituta est, auctoritate inferioris, cujuscunque tandem judicis competentis in filium aut nepotem ita assumitur, ut non transeat in potestatem et familiam adoptantis, sed maneat etiamnum sub patris aut avi sui potestate; et præterea etiam hæres necessarius in testamento non sit, licet ab intestato succedat cit. § 1 et 2. *Instit. de Adopt. De qua duplici adoptione vide plura apud legistas in Leges instit. ff. et c. de Adoption.*

3. *Quinam adoptare possint? ubi et de conditionibus adoptantis.* — Resp. II. Ad hoc, ut adoptio legitime fiat, plures requiruntur conditiones, veluti I. Ut adoptans sit masculus, nam feminæ adoptare non possunt, nisi ex speciali concessione principis, § *Feminæ.* 10. *Instit. de Adoption.* ubi ratio additur: quia nec naturales liberos in sua potestate habent. II. Ut ex natura sit potens ad generandum, unde spadones adoptare non possunt, § 9. *Instit. eod.* bene vero sacerdotes, utpote qui non a natura, sed per accidens, et moraliter tantum inhabiles sunt ad generandum, Sanchez, lib. VII, disp. 63; Abbas, in c. un., h. t., n. 4, et Hostiensis, n. 4. III. Ut 18 annis in ætate præcedat adoptatum § 6. *Instit. eod.* IV. Ut sit sui juris et major 25 annis; quia alias nondum habet administrationem suorum honorum. Plura de his vide apud legistas in *Instit. ff. et c. de Adoption.*, et etiam Sylvester, § *Adoptio.*

4. *Cognatio legalis, quid, et unde?* — Queritur II. Quid? et quotuplex sit cognatio legalis? unde proveniat, et inter quos impedimentum matrimonii dirimens constituat?

Resp. I. Cognatio legalis est propinquitas personarum, quæ ex adoptione provenit, et inter certas personas matrimonium dirimit. Ita in re communis per jura n. 1. allegata, cum concordantiis.

5, 6, 7, 8 et 9. *Cognatio legalis est triplex: paternitas nempe; fraternitas, inter quos hæc versetur, et affinitas legalis.* — Resp. II. Cognatio legalis triplex est, paternitas nempe, fraternitas, et affinitas legalis. Paternitas legalis est cognatio inducens impedimentum in linea recta inter adoptantem tanquam patrem legalem, et adoptatum tanquam filium, adoptatique descendentes, nepotes, et pronepotes, § 1. *Instit. de nupt.* et l. *Quin etiam.* 55. ff. *de Ritu nupt.* Et inter hos impedimentum perpetuo durat, ita ut etiam adoptione per emancipationem soluta, adhuc perseveret, can. *Ita diligere*, cau. 30, q. 3, et cit. l. *Quin etiam.* ff. *de Ritu nupt.* ac § 1. *Instit. de nuptiis*, ubi statuitur: « ut quamvis per adoptionem parentum, liberorumve loco sibi esse cœperint, non possint inter se matrimonio jungi: in tantum, ut etiam dissoluta adoptione idem juris maneat, ita eam, quæ tibi per adoptionem filia, vel neptis esse cœperit, non poteris uxorem ducere; quamvis eam emancipaveris. »

Fraternitas legalis est cognatio in linea transversa impedimentum inducens inter liberos naturales legitimos adoptantis, et adoptatum tanquam fratres et sorores legales. Quod tamen impedimentum non perpetuo durat, sed expirat expirante adoptione, § *Inter eas.* 2. *Instit. de nupt.* et c. un., h. t., ibi: « Si qua mihi soror per adoptionem esse cœperit, quandiu durat adoptio, inter me et ipsam nuptiæ consistere non possunt. » Concordat l. *Per adoptionem.* 17, ff. *de Ritu nuptiar.* ibi: « Per adoptionem quæsitæ fraternitas eo usque impedit nuptias, donec manet adoptio, ideoque eam, quam pater meus adoptavit, et emancipavit, potero uxorem habere, æque, etsi me emancipato illam in potestate retinuerit, poterimus jungi matrimonio. »

Dicitur autem notanter inter liberos legitimos adoptantis; quia inter liberos carnales illegitimos adoptantis et adoptatum non consurgit cognatio legalis, sicut nec inter filiam illegitimam adoptati et adoptantem, vel legitimos ejus liberos, ut cum communi aliorum bene docent Sanchez, lib. VII, disp. 63, n. 30; Sporer, p. 4, cap. 1, sect. 1, n. 85; Pirhing, h. t., n. 9. Ratio est, quia ille-

gitimi nomine naturalium liberorum non veniunt, neque sub patria potestate sunt, § *Si adversus.* 12. *Instit. de nupt.* qua potestate non existente, vel cessante cessat adoptio, et consequenter etiam *cognatio legalis*, can. *Per adoptionem.* 6, cau. 30, q. 3.

Pariter non consurgit cognatio legalis, nec impedimentum dirimens inter ipsos adoptivos, si plures ab eodem adoptantur, ut bene advertit Glossa communiter recepta in c. un., h. t. Tum quia nullo jure invenitur tale impedimentum; tum quia inter filium et filiam spiritualem ejusdem patris spiritualis non versatur impedimentum; ergo multo minus inter duos adoptivos, cum hi minus sint conjuncti, quam illi, arg. can. *Diligere*, cau. 30, q. 3.

Affinitas legalis est cognatio inter adoptantem et inter uxorem adoptati, et vicissim inter adoptatum et uxorem adoptantis, inter quos inducit impedimentum etiam soluta adoptione, consequenter perpetuo durat. Omnes, textu expresso l. adoptivus. 14. prin. ff. *de Ritu nupt.* ibi: « Adoptivus filius, si emancipetur, eum, quæ patris adoptivi uxor est, ducere non potest, quia novercæ locum habet. »

10. *Cognatio legalis etiam ex simplici, seu minus perfecta adoptione oritur.* — Resp. III. Omnino probabile est, quod cognatio legalis, et impedimentum inde proveniens non tantum ex adoptione perfecta, seu arrogatione, sed etiam imperfecta seu adoptione simplici, sive in specie consurgat. Glossa, in c. 1, h. t. et ibi Abbas, n. 5; Ancharanus, n. 8; Covarruvias, p. II, *de Matrim.* cap. vi, § 5, n. 2; Gutierrez, *de Matrim.* cap. cii, n. 5; Barbosa, *de Offic. et potest. episc.* allegat. 51, n. 189, cum communi aliorum, quibus favet Scotus, in 4, dist. 42, q. un. n. 3, hoc ipso, quod ibi Glossæ opinionem alleget, et non refutat, consequenter tacite approbet. Ratio est, quia jura indistincte veniunt intelligenda, c. *Quia circa.* 22, *de Privileg.* præsertim quod adoptio in specie, seu simplex, licet tam perfecta non sit, quam arrogatio, vere tamen ac in sensu proprio sit, et dicatur adoptio, textu expresso § 1, prin. *Instit. de Adoption.* ubi adoptio proprie dicta dividitur in arrogationem, et adoptionem simplicem. (ADNOTATIONES LXXXVIII.)